

Varför är det så viktigt att ta Maedi Visna på allvar?

Maedi Visna är en sjukdom som drabbar får och i Sverige konstaterades det första fallet 1974. I många länder runt om i världen har Maedi Visna påvisats och bl.a. Island var tidigare hårt drabbat innan sjukdomen utrotades.

Förutom att det är ett stort lidande för det enskilda fåret, så för sjukdomen också med sig stora ekonomiska förluster i drabbade besättningar. Dessutom kan okontrollerade får utgöra en stor risk för smittspridning. I sitt värsta scenario så kan den hota svensk får- och lammproduktion.

Maedi Visna är en anmälningspliktig sjukdom och livdjur får inte säljas från smittade besättningar.

Maedi Visna är en smygande sjukdom

Maedi Visna orsakas av ett retrovirus som överförs från tackan till lammet via råmjölk eller mellan får som har kontakt nos till nos. Maedi Visna hos får motsvarar HIV hos människa. Sjukdomen utvecklas sakta och det kan ta flera år innan man ser att djuren är sjuka. I början syns kanske bara en något ökad lamm dödlighet, fåren kan ha en något ojämn tillväxt eller enstaka får drabbas av juverinflammation. Många fårägare vet överhuvudtaget inte om att de har sjukdomen i den egna besättningen, då det är så vaga symtom i början.

Successivt utvecklas sjukdomen och fåren blir alltmer påverkade. I ett slutstadium blir djuren kraftigt avmagrade, ofta får de svårt att andas och blir förlamade. De har svårt att få i sig tillräckligt med foder och de dör ofta av andra infektionssjukdomar, som kroppen inte kan försvara sig emot. Det är med andra ord ett mycket stort lidande för drab-

bade djur.

Det finns ingen behandling, inte eller nå-

got vaccin som hjälper mot Maedi Visna. Det enda sättet att skydda sig mot sjukdomen är att spåra infekterade individer samt slå ut dem ur besättningen.

Gå med i bekämpningsprogrammet!

I och med att Maedi Visna är en så allvarlig sjukdom så har ett bekämpningsprogram mot sjukdomen upprättats. 1993 inleddes ett kontrollprogram och sedan 2005 även ett förenklat bekämpningsprogram.

I dagsläget är totalt ca 4 500 besättningar anslutna till något av de båda programmen och det innebär att omkring hälften av alla får i Sverige har testats. I många besättningar har viruset påvisats, nästan 400 besättningar har visat sig innehålla smittade får, och det utgör var 12-14:e provtagen besättning. Även om allt fler besättningar ansluts till bekämpningsprogrammen finns det med andra ord många otestade får runt om i svenska besättningar. I samband med livdjursförsäljningar från otestade besättningar finns en betydande risk för att sjukdomen sprids vidare.

Visar det sig att infekterade får finns på gården finns inget krav på att djuren måste slaktas ut, men livdjur får inte säljas till andra besättningar. Om Maedi Visna konstateras i en besättning, så utgår för närvarande ett slaktbidrag om 500 kr per vuxet får, som slås ut. Detta bidrag är tänkt att utnyttjas för kostnader i samband med nyrekrytering. Så här långt har ca 15 000 vuxna får och minst lika många lamm slaktats ut på grund av Maedi Visna. I och med att det inte finns några livsmedelshygieniska problem kopplat till sjukdomen, så slaktas djur som konstaterats bära på antikroppar i normalslakten.

Elisabet Löf,
fårhälsoveterinär i Linköping,
013-270590,
elisabet.loof@svdbv.org

Maedi-Visna är en smygande sjukdom som inte kan botas. Det är viktigt att så många djurägare som möjligt ansluter sig till bekämpningsprogrammet. Bild ur Fårhälsovårdens Maedi-Visnabroschyr.